

Klub Przyrodników

ul. 1 Maja 22, 66-200-Świebodzin
Konto: BZ WBK SA o/Świebodzin nr 28 1090 1593 0000 0001 0243 0645
tel./fax 068 3828236, e-mail: kp@kp.org.pl, [http:// www.kp.org.pl](http://www.kp.org.pl)

Świebodzin, 18 maja 2013 r.

**Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Krakowie**

dotyczy: PZO obszaru Natura 2000 Małe Pieniny
sprawę prowadzi: Monika Kotulak monika.kotulak@kp.org.pl

W związku z ostatnim etapem prac nad projektem PZO i spotkaniem w Krościenku nad Dunajcem w dn. 6.05.2013 r. pragniemy przedstawić poniżej uwagi do zebranego materiału:

1. Na spotkaniu pojawiały się głosy, że „w obszarze Natura 2000 jedynym obowiązkiem jest nie pogarszanie stanu siedlisk i gatunków” i że to powinno być celem PZO. Przedstawiamy nasze stanowisko w tej sprawie:
 - a) Od chwili zatwierdzenia obszaru Natura 2000 przez Komisję Europejską, na państwie – czyli na organach państwa, organach samorządu terytorialnego, organach administracji, zarządcach państwowych zasobów przyrodniczych (w tym lasów i wód) ciąży obowiązek „uniknięcia pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, jak również uniknięcia znaczącego niepokojenia gatunków, dla których został wyznaczony obszar Natura 2000”. W prawie polskim podstawami prawnymi realizacji tego obowiązku są np. art. 37, art. 60, art. 60a ustawy o ochronie przyrody, art. 24 ustawy Prawo Wodne, art. 7 ust 1 pkt 2 ustawy o lasach, minimalne normy w rolnictwie - które na obszarze Natura 2000 muszą być interpretowane i wykonywane szczególnie, zgodnie z obowiązkiem „interpretacji prowspólnotowej”, czyli tak, by obowiązek z art. 6.2 dyrektywy został zrealizowany. Obowiązek ten **ma skutek natychmiastowy; z jego wykonywaniem nie można czekać na sporządzenie i ustanowienie planu zadań ochronnych**. Realizacja w/w obowiązku nie jest ograniczona do zinwentaryzowanych i skartowanych zasobów, a musi uwzględniać jakość i kompletność istniejącego rozpoznania i przewidywać takie środki, które zapewnią ochronę gatunkom i siedliskom nawet jeśli ich stanowiska nie są skatalogowane i zinwentaryzowane. Plan zadań ochronnych musi ten obowiązek uwzględniać, zapewniając uniknięcie w/w pogorszenia i niepokojenia; nie jest jednak źródłem obowiązku unikania w/w pogorszeń i niepokojeń, który istnieje niezależnie od sporządzenia i ustanowienia planu. Plan może i powinien przyczynić się tylko do skutecznieszego jego wykonywania.

- b) W ciągu 6 lat od zatwierdzenia obszaru Natura 2000 przez Komisję Europejską, istnieje obowiązek wydania krajowego aktu prawnego określającego obszar i szczególne cele ochrony oraz dającego podstawy do podjęcia „proaktywnej” ochrony obszaru, służącej uzyskaniu właściwego stanu ochrony gatunków i siedlisk mających znaczenie dla wspólnoty. Art. 6.1 dyrektywy zobowiązuje, by dla każdego obszaru Natura 2000 przyjąć szczególne środki ochronne (działania, zaniechania, ustalenia, modyfikacje form gospodarki), „*odpowiadające ekologicznym wymaganiom typów siedlisk przyrodniczych, wymienionych w załączniku I, i gatunków, wymienionych w załączniku II, występujących w obszarze*”. Plan zadań ochronnych jest właśnie realizacją tego obowiązku! Plan **nie może więc zakładać tylko „uniknięcia pogorszenia”, ale musi zawierać środki ochronne służące poprawie stanu gatunków i siedlisk**, tak by zapewnić optymalny wkład rozważanego obszaru w osiągnięcie ich właściwego stanu ochrony. W prawie polskim wyraża to przesłanka do ustanowienia i zmiany PZO z art. 28 ust 2 ustawy o ochronie przyrody: „*Regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony tych siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt*”.

Dalsze wyjaśnienia zawierają noty Komisji Europejskiej w sprawie formalnej desygnacji specjalnych obszarów ochrony oraz w sprawie celów ochrony dla obszarów Natura 2000, dostępne na stronie http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm. Nota o celach ochrony została także przetłumaczona na polski przez Klub Przyrodników, a tłumaczenie to otrzymali Państwo wcześniejszym pismem, jest dostępne także na stronie internetowej Klubu.

2. Przypominamy o naszych wcześniejszych pismach z dn. 8.04, 26.05, 12.02 i podtrzymujemy w pełnym zakresie wniesione nimi uwagi i wnioski. Tylko częściowo zostały one uwzględnione, a reszta pozostawiona bez odpowiedzi. W szczególności, w kolejnych wersjach powstającej dokumentacji nie jest wypełniany pkt 11 – zestawienie uwag i odniesienie się do nich. Uniemożliwia to rzeczową dyskusję i stoi w sprzeczności z deklarowanym procesem pracy nad PZO.
3. Ponownie podkreślamy ważność obszaru jako korytarza ekologicznego m.in. dla dużych drapieżników. Obszar jest zbyt mały, żeby miały tam one swoje miejsca rozmnażania się i samodzielne populacje, jest jednak kluczowy dla ich przetrwania w Karpatach właśnie ze względu na szlaki migracyjne. Obszar jest elementem korytarza Karpackiego (*Jędrzejewski i in. 2005*). W szczególności, obszar jest ważny dla zapewnienia łączności Pienin i Pienińskiego Parku Narodowego (Bodziarczyk, Kozik 2008¹) z resztą Karpat. To szczególne znaczenie obszaru dla spójności przestrzennej sieci Natura 2000, w skład której obszar wchodzi, powinno być uwzględnione w zaplanowaniu ochrony i w celach ochrony. Jako środek zapewnienia tego, wnosimy o podniesienie oceny z D na C dla niedźwiedzia, rysia i wilka, nie ze względu na populację w obszarze, ale właśnie ze względu na znaczenie funkcjonalne obszaru dla tych gatunków. Umożliwi to zapisanie w planie celów i środków ochrony tych gatunków.
4. Ponownie zwracamy uwagę na sposób formułowania celów. Powinny być one weryfikowalne. Celem nie może być ogólnie określana „poprawa stanu..” – jako cel należałoby wskazać stan, jaki należałoby osiągnąć.

¹ <http://www.pieniny.pl/img/fck/8910195/pieninskipn/File/Pieniny%20Przyroda%20i%20Czlowiek%2010/07-Bodziarczyk.pdf>

5. Prosimy o bardziej konkretne zapisy ochrony dla siedlisk:
- 5130 Zarośla jałowca pospolitego na wrzosowiskach lub murawach nawapiennych, ocena U1/U2 wskazuje zły stan siedliska, któremu może nie wystarczyć jednokrotne odkrzaczenie;
 - 6210 Murawy kserotermiczne - jednokrotne koszenie nie wystarczy aby w przeciągu 10 lat zapewnić wysoką jakość ochrony tego siedliska;
 - 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk - j. w.;
 - 8160 Podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne ze zbiorowiskami ze *Stipion calamagrostis* - j. w.;
 - 6170 Nawapienne murawy wysokogórskie i wyleżyska śnieżne j. w.;
 - 9110, 9130 mają ocenę U1 zatem celem dla tych siedlisk powinno być polepszenie ich stanu przez np. zmianę intensywności gospodarki leśnej i zastosowanie proprzyrodniczych modyfikacji tej gospodarki. Propozycje rozwiązań przedstawialiśmy w poprzednich pismach. Przy zadaniu pozostawianie martwego drewna prosimy o określenie przybliżonych docelowych ilości. Proponujemy aby było to 40m³ na hektar;
 - dla Podkowca - prosimy o określenie co mają Państwo konkretnych parametrów zadania: "Utrzymanie właściwego stanu miejsc kolonii rozrodczych i miejsc hibernacji";
 - dla Nadobnicy alpejskiej i Sichrawy karpackiej wnosimy o zaplanowanie jeszcze jednego monitoringu w połowie trwania planu zadań ochronnych.
6. Ponownie przypominamy, że jeżeli siedlisko 91E0 jest „reprezentatywne” i dobrze zachowane, to nie może mieć oceny D, w szczególności nie ma tu znaczenia mała powierzchnia ani autorska ocena, że „jest mało istotne dla obszaru”, w dodatku materiał kartograficzny tego nie potwierdza. Dla siedlisk przyrodniczych przesłanką do oceny D może być tylko nieistotna reprezentatywność.
7. Podobnie, wątpliwości budzą oceny D dla pozostałych siedlisk i gatunków, nadal nie są one prawidłowo uzasadnione.
8. Prosimy o rozważenie kwestii wspinaczki skałkowej. Wiemy, że teren na razie nie jest popularny, jednak należałoby rozważyć potencjalny wpływ na przedmioty ochrony i sprawdzić, czy potencjalnie istotne skały są zabezpieczone w sposób dający możliwość ew. przeciwdziałania i limitowania wspinaczki, np. w rezerwatach przyrody.
9. Identyfikowany na spotkaniu problem konfliktu między ochroną młak (siedlisko 7230) a pojeniem owiec (niezbędnych do utrzymania otwartego krajobrazu, muraw, itp.) wymaga szerszej analizy, opisanie oraz zaproponowania rozwiązań planistycznych.

z poważaniem